Dvořák - Klesal - Tůma
Klíma - J. Hušbauer - Málek
Císařovský - Špička - Stibůrek
Bernard Vl. - Bernard Václ. - Mrázek
Rysavý - Kašpar
Hušbauer Josef kpt.
trenér Dr Jan Hanousek

Tělocvičná Jednota v Křižanech

Během roku 1974 se upravovalo fotbalové hřiště mezi silnicí a kravínem JZD, a postaveny branky z ocelových trubek. Hřiště bylo vyměřeno v rozměrech 104 × 64 m a hotovo po téměř 30 leté přestávce k radosti většiny obyvatel Křižan.

Ustavující schůze se konala 19. října 1974 za přítomnosti 44 občanů. Přípravný výbor pracoval ve složení: Jar. Hušbauer, Václav Merhaut a Josef Papírník. Nakonec byla provedena volba prvého řádného výboru:

Předseda	: Václav Merhaut
místopředseda	: Rudolf Pokorný
tajemník	: Lad. Bernard
hospodář	: Frant. Pešek
pol. výchov. prac.	: Jos. Hušbauer
členové výboru	: Jos. Papírník a Frant. Hubička
pokladník	: Jar. Kuthan

V dalším jednání byly jednomyslně schváleny klubové barvy a to zelená a černá.

Nedlouho poté 24. XI. 1974 se konalo přátelské utkání se Sportovním klubem Jablonná 7/11.

HISTORIE FOTBALOVÉHO POVLTAVÍ V DĚJINÁCH KOPANÉ

Kdy a kde se hrálo nejdřív?
Snad v Číně 3 400 let před naším letopočtem, kde se proháněla kožená koule plněná peřím a vlasy, pak v Egyptě a následně do kulatého nesmyslu kopali Řekové, Římané a postupně celá Evropa, ale nakonec se kolébkou moderní kopané stává Shakespearova Anglie.

Po celá ta tisíciletí však platí verše básníka Li Yu

Míč nad námi létá jako měsíc

Kulatý je míč, čtverhranné je hřiště,
podobá se obrazu země a nebe.
Míč nad námi létá jako měsíc
podle neměnných pravidel.
Příbuzní nemají žádnou přednost
a pro nadržování tu není místo.
Je to jen bojové odhodlání a umění
bez chyb a omylů…

HISTORIE FOTBALU
EVROPA – ČECHY – POVLTAVÍ

První písemné zprávy o fotbalu ve středověké Evropě pocházejí z Francie, Itálie a zejména Anglie. Fotbal se v Anglii hrál většinou v ulicích měst a vesnic. Počet hráčů na jedné straně dosahoval až několika set. Byl to v podstatě boj o míč s cílem dopravit jej do městské brány.

Středověká rytina s ukázkou míčové hry

HISTORIE OD SAMOTNÉHO POČÁTKU DO VZNIKU DNEŠNÍHO FOTBALU

Existence hry podobné fotbalu je doložena až do období starověku: nejstarší takovou hrou bylo čínské kudžu, hrané již ve 2. století př. n. l. V Řecku a Římě se hrálo mnoho míčových her, při některých se hrálo nohama. Jedním ze vzdálených předchůdců fotbalu je tak např. římská hra harpastum. Ve středověku se různé hry podobné fotbalu hrály po celé Evropě, jejich pravidla se však výrazně lišila místo od místa i v průběhu doby.

Vznik dnešního fotbalu má kořeny v Anglii 16. století. Tamní soukromé střední školy (public schools) v té době začaly žáky nutit ke sportu. Každá ze škol však používala vlastní pravidla odrážející místní podmínky (velikost hřiště apod.), pravidla se navíc postupně měnila. Postupně vykrystalizovaly dvě hlavní formy fotbalu: v jedné verzi pravidel (používané např. v Rugby, Marlborough či Cheltenhamu) hráči míč po hřišti přenášeli rukama, v druhé verzi (např. na Etonu, Harrow, Westminsteru či Charterhouse) se upřednostňovalo kopání do míče.

V 40. letech 19. století Anglii zasáhl boom železniční dopravy. Tento technologický rozvoj umožnil pořádání soutěžních zápasů mezi jednotlivými školami. Avšak zatímco rozdíly v místních pravidlech atletiky byly nevýznamné, mezi školními zápasy ve fotbale byly kvůli zásadním rozdílům v pojetí hry prakticky nemožné. Proto se v roce 1848 sešlo 14 zástupců škol na jednání, jehož výsledkem byla první ucelená sada pravidel, tzv. Cambridgeská pravidla. Tato pravidla upřednostňovala kopání, bylo však dovoleno také čisté zachycení míče rukama.

Fotbal v Anglii 19. století

VÝVOJ ČESKOSLOVENSKÉHO FOTBALU

Fotbal se v Čechách objevuje v letech 1880 – 1890. Začal se hrát v cyklistických a veslařských klubech, rychle mu propadli studenti, kteří zakládali kroužky. Brzy se hrál fotbal nejen v Praze, ale i v Roudnici (15. srpen 1892), Toušeni, Chrudimi nebo ve Štiříně u Jílového a jinde. Na Slovensku se fotbal začal hrát v roce 1893 v Banské Bystrici, dále v Košicích, Trnavě, Žilině, Vrútkách, Bratislavě. Na sklonku 19. století vznikaly v Praze fotbalové kluby jako AC Sparta, či 1892 SK Slavia. Na jaře 1896 bylo vypsáno v Praze Mistrovství českých fotbalistů. Po předběžných přípravách byl 19. října 1901 v Praze ustanoven „ČESKÝ FOTBALOVÝ SVAZ – ČSF". Od té doby se datuje oficiální historie našeho fotbalu.

Jaroslav Keeper – střední Čechy – Středočeský pohár

Sjednocující tendence vyústily v založení The Football Association, prvního oficiálního fotbalového sdružení na světě, 26. října 1863. Po několika setkáních vytvořila asociace sadu pravidel, z nichž nakonec vypustila pravidla dovolující běh s míčem v ruce a držení a podrážení protivníka s míčem. Kvůli tomu zástupce Blackheathu asociaci opustil a spolu s několika dalšími kluby v roce 1871 založil Rugby Football Union, čímž vzniklo ragby jako sport odlišný od kopané. I v pravidlech FA však byla některá ustanovení, která dnes zůstávají jen ve sportech jako ragby či americký fotbal. První pravidla také například ani nestanovovala počet hráčů či tvar míče; na tom se měli soupeři dohodnout před každým zápasem.

V Anglii se postupně vyvinulo několik soutěží, které přispívaly k šíření jednotných pravidel. První mezinárodní zápas proběhl mezi Anglií a Skotskem 30. listopadu 1872 a skončil bezbrankovou remízou. První mimoevropské mezinárodní fotbalové utkání se uskutečnilo 28. listopadu 1885 v Newarku mezi Spojenými státy a Kanadou, která zvítězila 0:1.

Fotbal se postupně rozšířil i na kontinent, kde je nejstarším fotbalovým mužstvem patrně švýcarský Lausanne Football and Cricket Club založený v roce 1860. Díky anglickým dělníkům pracujícím na stavbě železnice se fotbal dostal až do Jižní Ameriky, přičemž ale tato teorie rozšíření fotbalu na jihoamerický kontinent nebyla nikdy přesvědčivě doložena.

Zdroj: www.wikipedie.cz

ZAČÁTKY FOTBALU V ČECHÁCH

Jako nikdo nezpochybňuje, že kolébkou fotbalu, nejrozšířenější sportovní hry planety Země, je Anglie, právě tak v českém fotbalovém prostředí patří obdobné postavení a uznání Praze. První řádné utkání podle nejčastěji připomínané zprávy sehráli v srpnu 1892 místní soupeři v Roudnici. Nelze však vyloučit, že bylo pouze první, o kterém se dochovaly informace. Přinejmenším o celé desetiletí dříve proháněli fotbalový míč členové Lesehalle (Čtenářské besedy), studentského spolku pražských Němců; pro evropský starověk této hry je příznačné, že v seznamu sportovců Lesehalle lze objevit i anglická jména. Spolek se v rámci veřejného cvičení pokusil už roku 1882 zorganizovat i fotbalové klání; svědčí o tom žádost adresovaná c. k. policejnímu ředitelství. Reakci úřadu ani výsledek předpokládaného mače bohužel neznáme...

AC Sparta, Středočeská župa, 1908

Letopisy a kroniky považují za první historicky doložené fotbalové utkání v Čechách derby slavných pražských týmů Sparty a Slavie, které se hrálo na Císařské louce 29. března 1896. Tři roky předtím, 18. dubna 1893, se však na stejném místě hrál jiný, první oficiální fotbalový zápas v Čechách. Proti Fotbalovému klubu Loučeň se postavila Regatta, tehdejší nejlepší klub rakousko-uherské monarchie. Zápas skončil porážkou Loučeně 0:5, když „gól loučeňskými daný nebyl uznán pro offside", jak tehdy referoval vídeňský list Wiener Sportzeitung.

SK Loučeň, 1902

Originální snímek Fotbalového klubu Loučeň z roku 1893. Nahoře zleva: Zahrádka, Dragoun, brankář Koch, Vodhánil, Moucha; uprostřed sedí Angličané Mill, Hodgson, Beckett; dole Houžvička, princ Erich Thurn-Taxis a Patočka.

Prvním propagátorem a zároveň i mecenášem českého fotbalu byl syn majitele velkostatku v Loučeni u Nymburka, princ Erich Thurn Taxis. Mladý šlechtic (a později mimo jiné též spoluzakladatel a první prezident Českého klubu automobilistů) kopanou poznal během studií v Cambridge a po návratu domů se rozhodl složit ze zaměstnanců statku fotbalovou jedenáctku.

V květnu 1885 zaznamenal časopis Cyklista, že v Klubu velocipedistů Praha „pěstuje se vedle jízdy na kole i football". Když se roku 1891 vrátil ze studií v Cambridge mladý pan Emerich z knížecího rodu Thurn-Taxis, přivedl i tři Angličany. Jeden byl učitelem Shakespearova jazyka, druhý komorníkem, třetí zahradníkem, všichni však patřili ke zdatným fotbalistům a pomohli na zámku v Loučeni dát dohromady zámeckou jedenáctku. Její nejstarší dochovaný výsledek pochází až z roku 1893, kdy v Praze podlehla 0:4 týmu ERV (Bruslařského a veslařského spolku) Regatta. I tento klub patřil pražským Němcům, ale jeho fotbalový dres oblékali i Angličané a Češi. Vysoké vítězství dokazuje, že to nebyli začátečníci.

Roku 1891 přišel na svět AC Praha; rok poté vznikl při Literárním spolku Slavia jeho Akademický cyklistický odbor, který se brzy proměnil ve Sportovní klub stejného jména; roku 1893 byl založen Český footballistický kroužek Akademického gymnazia a po několika měsících změnil název na ČFK Kickers; konečně téhož roku opustila skupina nespokojenců řady AC Praha a vytvořila

si vlastní AC Královské Vinohrady, který roku 1894 přijal jméno AC Sparta.

Roku 1896 se na Císařské louce uskutečnila první organizovaná soutěž, „Národní zápasy mužstev, kopaný míč cvičících“. Vyhráli jej Kickers před Slavií, Spartou a ACP. 29. března v něm došlo k prvnímu duelu obou „S“. Na trávníku vyhrála Sparta 1:0, ale rozhodčí – praotec téměř všeho českého sportu Josef Rössler-Ořovský – po utkání gól odvolal (podle tehdejších pravidel musel být stvrzen souhlasem obou kapitánů). Výsledná plichta pomohla červenobílým díky lepšímu skóre ke druhému místu.

ČAS PRO STŘEDOČESKOU ŽUPU

Už roku 1901 byl s ohledem na cestovní vzdálenosti, znesnadňující pravidelné měření sil s pražskou elitou, založen Svaz footballový pro královské město Plzeň; v srpnu 1908 byl přetvořen v Západočeskou župu, první regionální organizaci pod střechou ČFS. Průkopníkem v tom směru měl vlastně logicky být pražský fotbal, ale dlouho jej k tomu vůbec nic nenutilo – bezkonkurenční počet klubů i hráčů mu zaručoval dominantní postavení ve svazu. Jak ale fotbal stále více dobýval český venkov a posléze i Moravu a Slezsko, sílily i tendence k regionálnímu členění. Když byly v lednu 1918 položeny základy k obnovení národního svazu, rozpuštěného na jaře 1916 úředním rozhodnutím c. k. místodržitelství, došlo i k rozdělení fotbalových Čech do osmi žup.

Praha se stala centrem daleko nejpočetnější a už tím nejvlivnější Středočeské župy. Tu si ovšem nelze představovat v rozloze, řízené dnes Pražským a Středočeským svazem. Vedle metropole do ní patřilo území celých dnešních okresů Praha západ a Praha východ, dále už jen menší díl Nymburska a Mělnicka, západní části Kolínska a Kutnohorska, většina Benešovska (s účastí Podblanické župy) a Dobříšsko. Příbramsko a Berounsko se staly jádrem Podbrdské župy, Mladoboleslavsko patřilo do Severočeské, Rakovnicko do Severozápadočeské. Taková to byla doba začátků fotbalu v Čechách.

Autor textu: Miloslav Jenšík, www.fotbalpraha.cz, kráceno redakce

SK Říčany

HISTORIE POKRAČOVALA

V roce 1925 pak vzniká oficiální soutěž, ale další léta ji hrály pouze kluby z Prahy a Středočeského kraje. V sezoně 1929/30 se do soutěže přidaly týmy z ostatních krajů Čech, v sezoně 1933/34 první tým z Moravy a v další sezoně 1934/35 byla již soutěž plnohodnotně československá.

Utkání Německo vs. Československo v roce 1938, za ČSR kapitán František Plánička

Během sezony 1938/39 došlo k invazi německých nacistických vojsk na území Československa a již probíhající soutěž byla násilně rozdělena na českou a slovenskou část. Takto byla soutěž rozdělena celkem šest sezon. V českomoravské části soutěže vyhrála čtyřikrát SK Slavia Praha a dvakrát AC Sparta Praha. Ve slovenské části soutěže dominoval ŠK Slovan Bratislava, který během pěti ročníků třikrát zvítězil a dvakrát skončil druhý.

Od sezony 1945/46 se již liga konala stabilně. Došlo pouze ke dvěma úpravám formátu – v roce 1948 na systém jaro-podzim a v roce 1957 zpět na systém podzim-jaro, který je používán ve velké většině evropských zemí. Výjimku tvoří pouze ligy v zemích s horšími klimatickými podmínkami, jako jsou Rusko, Norsko, Švédsko apod.

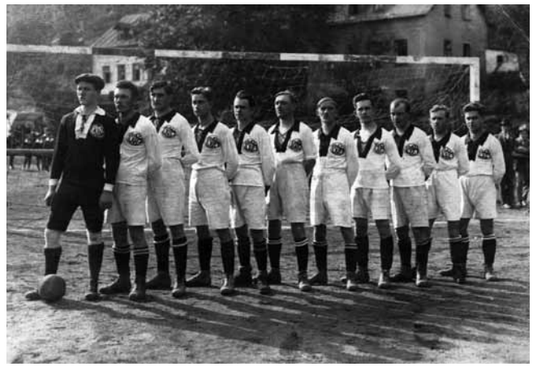

TJ Nejdek, ilustrační foto

HISTORIE FOTBALOVÉHO POVLTAVÍ

SK Štěchovice

Po první světové válce začali pražští výletníci ve Štěchovicích hrát pro zábavu fotbal. To zaujalo i zdejší sportovce, kteří znali fotbal již před válkou a pokoušeli si založit v roce 1924 sportovní klub. Byli to pánové Josef Ascherman, učitel Jelínek,Václav Šůra, Jiří Votruba a Jan Klíma. Dali se dohromady a začali budovat hřiště na obecním pozemku ,,Na drahách“. Po jeho dobudování sehráli první fotbalová utkání s A.F.K. Měchenice.

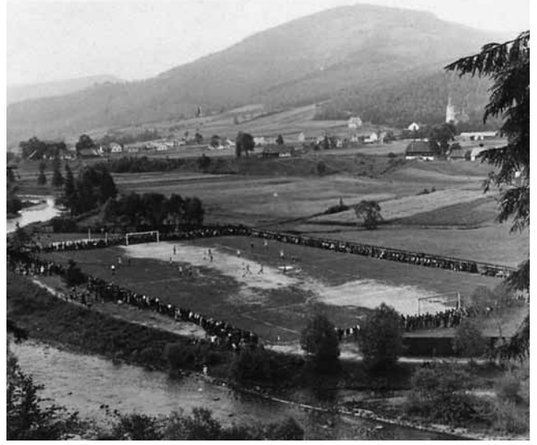

Fotbalové hřiště SK Štěchovice, rok 1941

V roce 1926 přišel mezi štěchovické fotbalisty MUDr. Studnička se svým kolegou, brankářem Slávie Štaplíkem, kteří začali naše hráče trénovat na pozemku ,,V topolech“. Zde se také domluvilo založení Sportovního klubu.

Klubovním místem byl sjednán hostinec pí.Vrňákové a klubovou barvou černo-bílá. Na začátek věnoval hráč Votruba dva míče. Každý hráč si musel sám obstarat sportovní výzbroj.

O POČÁTCÍCH FOTBALU V PIKOVICÍCH A NA HRADIŠTKU

„V Pikovicích se hrál vždycky dobrý fotbal,“ začínal po každé vyprávění o době svého dospívání můj děda, pikovický řezník Václav Buriánek. Na krátkou éru pikovických fotbalistů byl patřičně hrdý. „Když jsme hráli proti Hradištku, nešlo o to, jestli vyhrajeme, ale kolik jim nasázíme.“

Pikovický tým v roce 1930. Nahoře zleva: Jar. Lacina, Kletečka, Kudrna, Salač, Trnka; uprostřed: Selichor, Lang, Zelenka; dole: Mlejnský, Jos. Lacina, Ant. Mlejnský

Zakladatel fotbalového klubu na Hradištku Václav Vrňák by mu jistě oponoval: „Sice jste měli lepší mančaft, ale žádný funkcionáře. A na to jste dojeli.“ Jak by vypadala jejich další diskuse, se už dnes nedozvíme, oba už bohužel nežijí. Složit mozaiku počátků fotbalu v Pikovicích a na Hradištku je tedy o to těžší.

Pikovický tým v roce 1947. Stojící zleva: J. Mazanec, E. Dvořáček, L. Liška, J. Sysel, J. Lacina. V. Chadima, S. Dolejší, Z. Bílý; dole zleva: V. Buriánek, Růžička, J. Zděnek

Podle údajů v kronice obce Hradištko byl fotbalový klub v Pikovicích založen už v roce 1924. Nepodal však u fotbalové asociace řádnou přihlášku, a tak hrál zápasy „na černo“. To však nemění nic na tom, že se v Pikovicích konala atraktivní podívaná. Na hřišti totiž hráli nejen místní rodáci, ale hlavně rekreanti a trampové z osad

František Plánička

utvořených podél Sázavy, kteří v Praze nastupovali za věhlasné kluby. Mezi ně patřili například bratři Bradáčové ze Slavie nebo slavný brankář František Plánička.

Oficiálně byl klub SK Pikovice založen až v roce 1946. Ve stejném roce vznikl na Hradištku fotbalový klub Povltavan. Zakládajícími členy byli Václav Vrňák, Gustav Henke a František Křepela. Na počátky obou klubů zavzpomínal i poslední žijící pamětník Josef Zděnek (nar. v roce 1927).

Fotbalisti z Pikovic už hrají za Hradištko

„Pocházím ze Šlemína. Jednou mě Venca Vrňák a Gusta Henků přemluvili, abych začal hrát za Hradištko fotbal. Tenkrát bylo hřiště na Rajchardově. Ale kromě mě tam dorazil už jenom Zdeněk Bílý, tak jsme se sebrali a šli do Pikovic, kde už se hrálo. Venca s Gustou byli naštvaní, že jsme zradili, a slibovali, že až s nimi budeme hrát, tak nám nakopou. Pamatuju si na ten první zápas Pikovic proti Hradištku. Vyhráli jsme 10:0!“

Pikovický tým založil Antonín Spálenka, který obstarával veškerý chod klubu. Jádrem mužstva byli pikovičtí rodáci Vladimír Chadima, Antonín Spálenka, Václav Buriánek, Jaroslav Lacina, Jaroslav Mazanec, Emil Dvořáček, Sláva Dolejší a brankář Růžička, dále pak Josef Zděnek ze Šlemína, Zdeněk Bílý z Hradištka, Ladislav Liška ze Sázavy a Jan Sysel z Prahy.

Můj děda často vzpomínal na kvalitu „hřiště“, které le-

Pikovičtí hráči Vladimír Chadima a Miroslav Lacina

želo u pikovického mostu v místě, kde se říká „V Nákli“. Chodily se sem pást husy z celých Pikovic, a tak byla tráva řádně pohnojená. „Nejhorší bylo, když jsme míč kopli do řeky. V létě jsme pro něj skočili raz dva, ale když bylo chladno, nikomu se do vody nechtělo.“ Josef Zděnek dodává: „Když u nás někdo prohrával, kopnul míč do řeky schválně. Museli jsme pro něj rychle doplavat, jinak by ho odnesl proud.“

Fotbalové utkání na hřišti v Pikovicích

Fotbalová soutěž se v Pikovicích hrála pouhé dva roky. „V roce 1948 jsem odešel na vojnu, a když jsem se vrátil, většina kluků už hrála na Hradištku. Od té doby se v Pikovicích hrály jen přátelské zápasy nebo turnaje,“ vysvětluje Josef Zděnek. V druhé polovině sedmdesátých let se v pikovickém dresu objevovaly další fotbalové hvězdy, hráči

Fotbalový klub Povltavan na hřišti na Rajchardově v roce 1949. Zleva: Kutil, Drahoš, nevíme, Burda, Prokeš, Holý, J. Bílý, Vrňák, Z. Bílý, J. Čížkovský, Heřmánek.

pražské Sparty Otto Moravec a především Václav Migas, který hrál za reprezentaci na MS 1970 v Mexiku. Do Pikovic jezdili k mým prarodičům na „letní byt“, a tak zde poté, co ukončili profesionální kariéru, předváděli své fotbalové umění.

Na sen svého dědy Antonína Spálenky navázal až v roce 2009 Martin Cienciala, který za pomoci řady kamarádů obnovil dávno zašlé hřiště v Nákli, postavil kabiny

1985 stavba hřiště

a postupně buduje nový pikovický tým. Klub SK Pikovice hraje od roku 2011 čtvrtou třídu. „Chodím na každý zápas, dokonce mám i šálu,“ říká s radostí v hlase fotbalový pamětník Josef Zděnek.

Na Hradištku se od roku 1946 hraje fotbal nepřetržitě. Nejslavnější éra klubu byla započata v roce 1986, kdy

Dukla Praha

bylo zrekonstruováno původní hřiště a byla postavena krytá tribuna. Při slavnostním otevření hřiště sehrálo Hradištko přátelský zápas s pražskou Duklou, která dorazila se všemi svými oporami a reprezentanty. Během nadcházejících pěti let se A-tým probojoval z okresního přeboru až do krajského přeboru, kde se udržel dalších pět sezón. Úspěch vyvrcholil v sezóně 1990/91, která přinesla postup do 4. kola českého poháru, kde Hradištko vyřadila až pražská Slavia. Zápas, který se konal na Hradištku, drží dosud rekord v návštěvnosti na místním stadionu.

Zaznamenala Lucie Hašková, Hradištko

SK NETVOŘICE

V roce 1940 byl v Netvořicích založen sportovní klub. Mezi zakládající členy patřili předseda Ludvík Němec, jednatel František Tůma, pokladník Emanuel Vopička. Tento klub se z počátku věnoval odbíjené a později stolnímu tenisu. V roce 1942 byl přejmenován na SK Netvořice, neboť byl založen oddíl kopané. Na založení oddílu kopané měl největší zásluhu František Tůma a Emanuel Vopička, který zaregistroval hráče a přihlásil je do mistrovské soutěže. V této době byl zvolen první fotbalový výbor, jehož předsedou se stal MUDr. Karel Přerovský, jednatelem František Tůma, pokladníkem Alois Šobíšek a dalšími členy výboru byli Dr. Mikšovský, Karel Kůt, Stanislav Sýkora. Správcem hřiště byl Eduard Řehák. V roce 1943 byla přihlášena mistrovská soutěž. Vzhledem k tomu, že v témže roce byl netvořický kraj vystěhován, hráči dojížděli k zápasům do Benešova. Po skončení mistrovské soutěže bylo všem hráčům povoleno hostování podle toho, kam byli s rodinami vystěhováni.

Po osvobození naší vlasti byla opět činnost sportovního klubu obnovena a rozšířena. Rozvoj tohoto nejaktivnějšího sportu začal v roce 1955. Fotbalový oddíl byl přihlášen do přeboru okresu. V tomto přeboru zvítězil v roce 1956, když z dvanácti utkání, které sehrál, bylo jedenáct vítězných. Žákovské mužstvo vedl E. Vopička. V žákovské soutěži získali třetí místo.Vedoucím oddílu kopané byl Václav Berka st.

Z HISTORIE FOTBALU V KAMENNÉM PŘÍVOZE

Není jistě podstatné, zda byl zdejší sportovní klub založen v Kamenném Újezdci či Kamenném Přívoze. Důležité však je, že existuje dodnes a rozvíjí svou záslužnou činnost. V brožuře vydané SK Požáry v roce 1941 se píše, že jako první byl založen Sportovní klub Kamenný Újezdec na jaře roku 1931 a koncem téhož roku SK Kamenný Přívoz.

V samých počátcích se kopaná hrála jen přátelsky. Ale již v roce 1932 hrál Kamenný Újezdec první mistrovská utkání. Od roku 1933, kdy se sloučil s SK Kamenný Přívoz

ve Sportovní klub Požáry, se datují mistrovská utkání ve vyšších třídách.

K tomuto spojení došlo proto, že mnoho hráčů bylo zaměstnáno v kamenickém závodě na Požárech a odtud také přicházela materiální podpora. Další prostředky měl klub také z plesů, divadelních představení apod. Později se název klubu často měnil podle toho, kdo jej podporo-

Mužstvo Kamenného Újezdce

val. Z devíti různých názvů jmenujme např. Sokol Kamenný Přívoz – Újezdec, Spartak PAL Žampach, TJ Tatran DSO PPK Kamenný Přívoz a současný TJ Tatran Kamenný Přívoz. Již od založení patřily k nejaktivnějším oddíly kopané, ledního hokeje a stolního tenisu.

Na počátku však byl oddíl kopané. Staré přísloví praví, že není stále jenom posvícení. A to bylo jako ušité na činnost tohoto oddílu. Byla léta, kdy se SK probojoval až do první nebo druhé třídy a hrál přátelsky např. s Viktorkou Žižkova na Spartě proti SK Železničářům Praha, ale naproti tomu hrál i mnoho let v nižších třídách. Byly ovšem také roky, kdy se fotbal nehrál vůbec.
O začátcích v K. Přívoze se dozvídáme ze vzpomínek Ladislava Fuchse a jak tomu bylo v sousedním K. Újezdci, o tom vypráví Petr Váňa.

L. FUCHS: „V říjnu roku 1930 jsem se dohodl s Karlem Kopřivou st., že u nás založíme sportovní klub. Jeho členy se dále stali A. Fuchs, V. Hora, Fr. Valtr, Fr. Richtr, A. Vrňata a B. Povolný. Byly sestaveny dvojice, které navštívily každý dům a požádaly o dobrovolný příspěvek na zakoupení dresů. Přesto, že byla tehdy nezaměstnanost, vybrali jsme slušnou částku. Od V. Borovičky jsme získali pozemek na stavbu hřiště a hned jsme začali s úpravami – ručně, s krumpáčem a lopatou. Pomáhalo i mnoho nečlenů. V zimě se cvičilo a boxovalo v restauraci u Horů a v lednu 1932 jsme se zapsali do fotbalové župy v Praze.

Prvním sportovním vystoupením byl v r. 1932 závod v běhu z Kamenného Újezdce do Kamenného Přívozu k restauraci U Horů. První jsem doběhl já, druhý František Krajš a třetí Josef Brabec. Koncem roku jsme zahájili jednání o sloučení SK K. Přívoz a SK K. Újezdec. Hodně sportovců bylo zaměstnáno v požárských lomech, které nás také podporovaly, takže jsme klub pojmenovali SK Požáry. Od roku 1933 jsme hráli velmi dobrý fotbal, bylo více hráčů a měli jsme z čeho vybírat."

Petr VÁŇA: „Fotbal jsme začali hrát již někdy kolem roku 1925, když jsme jako žáci měšťanské školy v Jílovém okoukli kouzlo kulatého míče u místního sportovního klubu. Hráli jsme zápasy se spolužáky z Krňan, Borku, Netvořic, na pasece v lese, na loukách, u cihelny Na Losích, zkrátka kde se dalo. Fotbalový míč tehdy samozřejmě nikdo neměl, takže pokaždé před zápasem některý z hráčů „odborně ušil" hadrák. V čem jsme kopali, o tom raději nemluvit.

Většina z nás se po škole stala kameníky. Jak jsme začali vydělávat, hned jsme přemýšleli, jakou si na fotbal zakoupit výstroj. V roce 1930 jsme pořádali první Pepíckou zábavu a z výtěžku 270 korun pořídili trička a trenýrky. Dresy byly červené s bílým pásem a límečkem, trenýrky černé. V říjnu 1930 jsme si pozvali do Kamenného Újezdce tehdy již silné mužstvo SK Okrouhlo. Hrálo se za Hřebencem s pro nás dobrým výsledkem 2:2. S okolními kluby jsme zpočátku hráli jen předzápasy a v Okrouhle jsme dostali nadílku 13:0.

Od května do listopadu 1931 proběhla na Požárech stávka. Ani ta však nezastavila naše úsilí o vybudování hřiště na kopanou. Od pana Josefa Hroníka jsme získali pozemek u transformátoru u Křížku. První zápas SK Kamenný Újezdec : SK Zbořený Kostelec skončil výsledkem 4:2 pro nás. Hráli jsme v sestavě: Bernard Blažej, Sajner František, Capouch Josef, Mika Jaroslav, Čížek Jaroslav,

Pohled na Kamenný Přívoz

Žaba Josef, Váňa Petr, Hroník František, Volek Antonín, Votava Karel, Vocetka Josef, rozhodčím byl Rohlík Miloslav.

(Ze vzpomínek Ladislava Fuchse a Petra Váni na počátky sportování a fotbalu v obci)

SK KRŇANY

Obnova poválečné tradice fotbalových utkání v Krňanech se datuje do roku 1947.

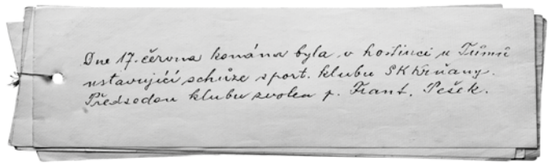
Dne 17. června konána byla v hostinci u Tůmů ustavující schůze sport. klubu SK Krňany. Předsedou klubu zvolen p. Frant. Pešek.

Citace z původní kroniky Krňany, zápis o SK Krňany z roku 1947, které bohužel v padesátých letech přestaly fungovat.

Druhá světová válka zpřetrhala i fotbalové tradice mezi Vltavou a Sázavou. V meziválečném období hráli fotbalisté z Krňan v okolních mužstvech od Štěchovic po Kamenný Újezd. Ke snaze založit vlastní fotbalový klub SK Krňany došlo až v roce 1947. Zakladatelem byl František Pešek. Se snahou o založení klubu byly spojeny okolní osady jako Proudy, Údolí ticha nebo Red River a řada obyvatel chat a letních bytů. Činnost netrvala dlouho a skončila rokem 1953. Pak přišly jiné problémy. Přesto například osada Proudy po všechna další léta udržovala s Krňan-

Jediná dochovaná foto dárku osadníků z Proudů vznikající TJ Krňany – nepojízdný trolejbus

V hospodě U Tůmů po každém zápase probíhlo zevrubné hodnocení výkonu obou mužstev

skými řadu kontaktů jak na hřišti, tak v hospodě u Tůmů a osadníci a krňanští fotbalisté dál společně pořádali přátelská fotbalová utkání, která se pak zevrubně hodnotila v hospodě u Tůmu v Krňanech. V novodobé histori fotbalu v Krňanech od roku 1974 je osada Proudy spojena nejen s jmény řady fotbalistů, ale i neobvyklým dárkem. Byl to starý trolejbus, který posléze sloužil dlouho jako šatna a později coby sklad materiálu nebo občerstvení pro diváky. Nahradily ho teprve nové šatny. Ovšem přesunout nepojízdný trolejbus z osady Proudy nad Vltavou až na nové hřiště TJ Krňany nebylo jednoduché a teprve několikerá posila a dva traktory z JZD dokončily celý přesun.

Dobové foto cesty z Proudů od Vltavy přes Marš pod Slapnicí na hlavní silnici do Krňan jako ilustrace převýšení, které autobus překonal. Podle původních vzpomínek se kdysi v Marši také na plácku nad osadou Red River trénovalo a hrála sousedská utkání ve fotbale.

Marš cesta na Slapnici

Vzpomíná Václav Oktábec z Třebsína

„Já se vlastně narodil, když už první republika měla první polovinu života za sebou, a rozum jsem bral, když přišli Němci za II. světové války. S nimi pak přišlo vystěhování zdejších vesnic. Pamatuji ještě, když se honil jen

Václav Oktábec, nar. 1927, Třebsín

tak hadrák, ale i pěkná utkání. Do Pikovic a dál zajížděl i hodně Pražáků a tak bylo i v Třebsíně živo. Vlastně jsme měli výhodu, protože od konce 19. století do Štěchovic jezdil parník, pak přišli trempové, tak jsme byli něco jako předměstí Prahy. Jak se tam začal hrát fotbal, tak se hrál i tady. Začalo to ve Štěchovicích, ale Pikovice nebo Hradištko nebyly pozadu. Tady se objevil třeba i Franta Plánička. Válka všechno zpřetrhala a po ní s krátkou přestávkou přišly jiné pořádky.

Po válce, v roce 1947, se na nějaký čas rozběhla fotbalová soutěž – Podblanická župa. Hrály tam Nespeky, Konopiště, Jírovce, Netvořice, Neveklov, Jablonná, Lešany a SK Krňany. Těch vyhraných utkání moc nebylo, ale hrálo se, sám jsem si zaběhal s merunou. V mužstvu se střídali třeba František Liebl – lesník z Tomkovky, Mirek Skalický, Otta Černický, Láďa Čičatka a další jako Bohumil Tůma, Zdeněk Barták, pan Perníček – Jablonná, pan Šticha – Neveklov, Gustav Povolný – Praha, František Povolný – Praha, Josef Zikán a ostatní z Krňan jako Jaromír Petrášek, Antonín Kudrna, František Stibůrek, Miroslav Skalický a řada hostů nebo náhodných účastníků.“

TJ KRŇANY

Druhý pokus o založení oddílu kopané se konal o 27 let později – jednalo se, ale již o TJ Krňany. Přípravné práce na založení TJ Krňany, oddílu kopané, se datují přelomem let 1973–1974. Zakladateli oddílu kopané se stali Josef Hušbauer, Vláďa a Václav Bernardovi společně s členy prvního výboru TJ Krňany. Ustavující schůze TJ Krňany pak proběhla16. listopadu roku 1974. O tom všem v následujících kapitolách.

TJ Krňany, ročník 1974–75

Texty: Václav Šmerák, weby jednotlivých TJ, Lucie Hašková – Hradištko, Miloslav Jenšík, foto archivy klubů a ČTK

Exibiční utkání na novém hřišti TJ Krňany, rok 1975

OSADA PROUDY HYBNOU SILOU FOTBALU V KRŇANECH

Vypráví Jan Klesal, současný šerif osady Proudy (rok 2014)

Když jsem se v roce 1974 vracel z vojny, dozvěděl jsem se, že v Krňanech je nově založený fotbalový klub, který šel o rok později rovnou do soutěže. Trénoval jej doktor Hanousek, tak jsem se přihlásil. Z osady Proudy nás bylo v té době pět nebo šest. Postupem času se počet hráčů různě měnil, ale stále nás bylo dost.

Na jména spoluhráčů si ještě vzpomenete?
Jistě. Byl to Zdenek Škrland, který hrál od vzniku klubu, Franta Kašparů, Jirka Ryšavý, Roman Klíma. To byli asi všichni ze stabilních Prouďáků.

Kdo dával nejvíc gólů?
V té době já a Klíma, hráli jsme pravé a levé křídlo. Dávali jsme nejvíc branek z celého manšaftu. To se týkalo absolutních začátků.

Jak jste se přemisťovali z chaty nebo srubu na hřiště? Pěšky?
Pěšky. Došli jsme na hřiště, odehráli utkání a pak jsme si dali U Tůmů v Krňanech pivko, protože se většinou hrálo v sobotu, nebo se jelo někam ven a pak to bylo náročnější. A když se hrálo v neděli, to už jsme jezdili rovnou na Prahu, domů.

Co na fotbalové víkendy říkaly manželky a dívky?
Spousta z nás byla tenkrát ještě svobodných, tak to bylo jednodušší. Ale když byl někdo ženatý, také se to zvládalo.

Buďto jezdily partnerky s námi, jezdilo se většinou hromadně. Protože většina chatařů byla z Prahy, byla tedy i společná cesta. No a pak jsme se všichni rozvedli (smích) a fotbal pokračoval dál… Fotbal je věčný.

Jak to bylo s autobusem, který jste věnovali krňanským fotbalistům?
Měli jsme ho dole v Proudech jako klubovnu. A protože se nám podařilo získat povolení k přestavbě osadní klubovny, tak ne autobus, ale trolejbus z původní klubovny zůstal nevyužitý. Nevěděli jsme, co s ním, přitom v Krňanech se fotbalisté převlékali do dresů všelijak, třeba na národním výboru, taky v hospodě. Kabiny na hřišti ještě nebyly, z výboru jsme chodili na hřiště převlečení, ale zpátky mokří, zpocení. Takže od nápadu k realizaci nebylo daleko. Jediným problémem bylo dotáhnout trolejbus do kopce na Slapnici. Od nás z hřiště do Marše, kde se na plácku taky někdy hrával fotbálek anebo se trénovalo, to ještě šlo, ale do kopce to bylo horší. Starý trolejbus postupně táhly tři traktory, chvílemi se to zdálo dost beznadějné, nemohly se do kopce vyškrábat. Ale podařilo se. Pak nějakou dobu fungoval jako kabiny (foto na straně 39 vlevo), později jako sklad materiálu při stavbě kabin, které jsou na hřišti dodnes.

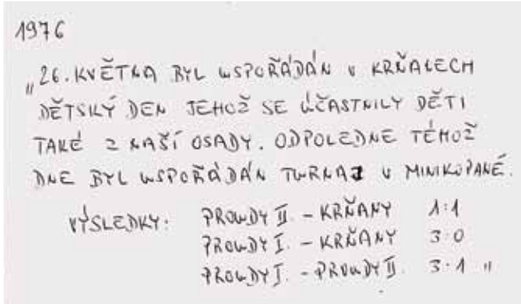

1976

„26. KVĚTNA BYL USPOŘÁDÁN V KRŇANECH DĚTSKÝ DEN JEHOŽ SE ZÚČASTNILY DĚTI TAKÉ Z NAŠÍ OSADY. ODPOLEDNE TÉHOŽ DNE BYL USPOŘÁDÁN TURNAJ V MINIKOPANÉ.

VÝSLEDKY: PROUDY II – KRŇANY 1:1
PROUDY I. – KRŇANY 3:0
PROUDY I. – PROUDY II. 3:1 "

Kronika osady Proudy

A původní hřiště TJ Krňany?
Je stále takřka na stejném místě, jen se trochu upravovalo. Z poválečné doby to byl chvilku spíše jen plácek, ale hřiště se pro fotbal v Krňanech pořád drželo. To původní hřiště v roce 1947 bylo někde kousek stranou.

Tedy hřiště SK Krňany v roce 1947?
Ano, trochu se posunulo, když se stavělo vysoké napětí, vysoké sloupy za současným hřištěm. Vyprávění doplňuje pan Chlumský st., který nás poslouchá: Později na něm na čas udělali betonárku. Nejprve se musel škrábat betonový škraloup po betonárce, někde hlubší, někde menší. Beton se rval ze země a nakládal nakladačem, bylo toho snad dvacet fůr. Pak se navezla zem. To dělal nebožtík Kudrna. Všechno se dělalo svépomocí, každý pomáhal, když jsme chtěli hrát.

Vzpomínáte se na nějaké výjimečné utkání, dramatické až na infarkt?
Vždycky to byly velké souboje se Štěchovicemi nebo když jsme hráli na Hradištku anebo s Lešanama. S Kmeňákem

Miroslav Mach v debatě s Janem Klesalem

taky. Jednalo se po každé o zajímavá utkání, ale stále v rámci běžné hry, nic extrémního, jen s větším nasazením, nadšením, zejména ve Štěchovicích, tam nám to dalo vždy zabrat.

A sudí jsou horší, nebo lepší?
To je těžké posoudit. V nižších třídách je podle mého názoru málo dobrých sudích. Čím nižší třída, tím nižší, slabší rozhodčí. Některý teprve začíná, někdo chce, ale neumí to, nerozumí tomu. Těžko říct. Některý sudí se snaží, píská dobře, ale jindy přijede sudí, který přesto, že by kluci chtěli hrát, tak z toho udělá guláš, že to prostě nejde hrát. Záleží na každém jednotlivci…

Je to asi stejné jako ve vyšších soutěžích, i v těch nižších je prostě někdo lepší a někdo horší.

Kdo pral po utkání dresy?
Dříve to dělala paní Jiřina Pešková, snad odjakživa. Zpočátku jsme si brali dresy domů, prali je sami a zase jsme si je na další zápas přivezli. Později, jestli se nepletu, to už dělala jen paní Pešková. Za to jí patří poděkování.

Jak jste sháněli sportovní výbavu – dresy, kopačky…?
Kromě dresů jsme si v minulosti kupovali vlastně všechno. Dresy ne, ale kopačky, chrániče – to jsme měli všechno vlastní. Dresy financoval klub z členských příspěvků.

Další rozhovor se stočil na různá utkání, svatby, rozchody, za čtyřicet let se toho naskládá hodně. Na závěr Honza Klesal dodal:
Odehrály se hezké i horší věci. Trénovat začínal doktor Hanousek, fotbalu v Krňanech dal základy. Já jsem také časem přestal hrát, pak již jen za staré pány. V krňanském mužstvu jsem strávil asi čtrnáct sezon. Nastoupili mladší, hodně se toho změnilo. Já jsem chodil spíše jako divák a fanda zdejšího fotbalu, ale bylo to a stále je krásné. Jak říkám, fotbal je věčný…

Zaznamenal Václav Šmerák